

הרגשים והרגשות על פי פרשת השבוע

פרשת תרומה | עלון מס' 15

'נתינה שמולידה אהבה'

ב: דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי:

רש"י: ויקחו לי תרומה - לי, לשמי:

ידועה השאלה המפורסמת מדוע כתוב ויקחו לי, ולא כתוב ויתנו לי תרומה... ועוד הערה, מדוע רש"י מדגיש כאן 'ויקחו לי לשמי' - מדוע כאן יש צורך שהנתינה תהיה לשם שמים, יותר מאשר בשאר מצוות...

ראית מה זה... את זוכרת את משפחת כהן... את זוכרת איזה מתנה הבאנו להם לבר מצווה???

תראי מה הם החזירו... מה זה הדבר הזה... איזה התנהגות... פשוט בושה... אנשים אין להם הכרת הטוב... מאוכזב מהם...

כדרכנו, ננסה לפתח את הנושא של נתינה...

ישנה נתינה רגשית, וישנה נתינה שכלית... דהיינו, כאשר אני נחשף למקרה קשה וכואב... למקרה מצער... אני מרחם... אני משתתף בכאב... אני תורם... אני נותן... הנתינה הזו היא בעצם להרגיע את המצפון... אני עומד בבית הכנסת, ושומע על מקרה מצער שאירע למישהו המתמודד עם קשיים כלכליים וכדו', הלב שלי לא מסוגל להכיל, אני נותן... זה נתינה שבעצם מרגיעה במעט את הכאב שלי... אדם יוצא מחנות לאחר קניה, ובהוץ יושב קבצן האוסף נדבות... הרי נוצרת איזו הרגשה, הנה - לי יש, ולו אין... אני פותח את הלב ונותן... אדם הזקוק לישועה, ונופל לידו עלון של צדקה, הוא מרגיש בלב אולי הנתינה הזו תפתח לי את שערי הישועה... זוהי נתינה רגשית...

אך ישנה נתינה שכלית... אני נותן מרצוני... אני נותן כי אני מרגיש חיבור... אני מרגיש שייכות... כשקהילה נרתמת למגבית למען בית המדרש, אני מרגיש שותף, אני נותן... אני חלק מדבר גדול... מגיע לשמחה של בן משפחה, נותן מתנה... אני מבין שצריך לתת...

אך ישנה עוד נתינה - כדוגמת נתינה לילדים... נתינה לאשה... נתינה לחבר קרוב... זה סוג נתינה רגשית, אבל היא לא מגיעה מהכרח, היא יושבת על מקום של אהבה... של חיבור רגשי... וידוע שהנתינה מולידה אהבה... ויש כמין גלגל אני אוהב, ולכן נותן, וזה מגביר את האהבה שיוצרת שוב נתינה... ויש גם נתינה שמולידה אהבה, אני נותן וממילא אוהב ושוב נותן... זה גם בנתינה קבועה, אם אדם נותן ונותן באופן קבוע, זה יוצר חיבור פנימי וקרבה שמולידה אהבה... זו המציאות... הנתינה מהסוג הזה, יוצרת עוד משהו, היא יוצרת מצב שהמקבל רוצה גם להחזיר...

כל זה בתנאי שהנתינה היא בלא חשבון, אלא נתינה לשם נתינה... כאשר הנתינה היא לשם קבלה, אז הנתינה היא נתינה אגואיסטית... היא נתינה של קבלה... אני אתן לו בשביל שהוא בעצם יחזיר לי, זה לא

נתינה שיוצרת כלום... לא יוצרת אהבה... אלא יוצרת ציפייה ואכזבה... זו מתנה על מנת להחזיר... היא לפעמים יוצרת כעס ומשוואה מה אני נתתי ומה הוא החזיר... כשאני נותן על מנת לקבל חזרה - אני בעצם נותן לעצמי - וגם מתחילה המשוואה האם זה מקביל, האם זה יותר... אך נתינה בלי חשבון של קבלה בחזרה, היא הנתינה המושלמת, כי היא מגיעה בשלימות לתת על מנת לתת לשני... ודווקא זה מייצר אצל השני את הרצון גם לתת... ואין השוואה בכלל מה אני נתתי ומה הוא החזיר, כי אני לא נתתי בכלל על מנת לקבל...

זה פוגש אותנו בהמון מקרים בחיים... במתנות לשמחות... בין בני זוג... בין חברים... בין ילדים... בין שכנים... במשלוחי מנות... איך הסיטואציה הזו מוכרת... אדם חוזר משמחת הבר מצווה לבן, ויושב ועושה רשימה, מי הגיע... ומי הביא מתנה... ומי הביא סכום כסף... וכמה הוא הביא... פותחים פנקס... וכמובן הכל לשם שמיים, שנדע למי להודות... והחשבונאות מוכרת... מה הוא הביא ומה אני הבאתי לו...

נתינה לשם נתינה - מייצרת אהבה... מייצרת חיבור... מייצרת קרבה... נתינה לשם לקיחה, מייצרת ציפייה... מייצרת אשליה... ומייצרת אכזבה...

כשאבא נותן לילד כי הוא הילד שלו, הוא לא יכול לבוא בטענה - תראה מה אני נותן לו ומה הוא מחזיר לי... כי אין פה עסקה בין האבא לבן - אני נותן ואתה מחזיר... יש כאן נתינה של אהבה... אני נותן כי הוא הילד שלי... אני לא מצפה שיחזיר כי נתתי... גם אין סיכוי בעולם שהוא יחזיר במקביל למה שנתתי... הוא לא מסוגל להחזיר בכלל... ילד מסוגל להחזיר לאבא???

אני נותן לו שלוש ארוחות ביום ומצפה שבתמורה הוא יקשיב למלמד בכיתה???

אני מצפה שהוא לא יתחצף אלי... וכי זה תמורה על מה שנתתי לו ופלה???

מה הציפייה???

'משנכנס אדר מרבין בשמחה'...

הגמרא בתענית כ"ט. מביאה - משנכנס אב ממעטין בשמחה כו':
אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב כשם
שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה.

נמצאנו למדים מהגמרא שלושה דברים, הדבר הראשון משנכנס
חודש אב עלינו למעט בשמחה. דבר שני אומר רב יהודה - כשם -
כמו שמשנכנס אב ממעטין בשמחה, דבר שלישי כך משנכנס אדר
מרבין בשמחה.

הם תלויים אחד בשני - כשם... אפי' שבעצם אין קשר בין שני
הדברים, יש חובה כאן למעט, ושם להרבות... בכל אופן אומר רב
יהודה - כשם.. כמו שבאב ממעטים כך באדר מרבין...

משמע שיש לנו איזו שמחה בסיסית שהיא קיימת כל השנה
והחיוב שלנו הוא בחודש אב למעט בשמחה הזו, ובאדר להוסיף
עליה...

מה זו השמחה הבסיסית??

ישנו רגש שנקרא שמחה, וישנו רגש שנקרא עצב... האם זה דבר
והיפוכו היינו שהעדר אחד מהם יוצר את הסיבה לשני, כשאני לא
עצוב ממילא אני שמח וכשאני שמח ממילא אני לא עצוב, זה לא
נראה... כי לפעמים אני לא עצוב ולא שמח... סטטי... לומר שיש
לי את שני הרגשות משמשות יחד גם שמחה וגם עצב, השאלה מה
אני מעצים כעת - גם לא נראה כל כך... אני לא שמח ועצוב... כשיש
סיבה לשמח שמחים וכשיש סיבה לעצב עצובים... אדם שמחתן
ילד תוך כדי שהוא באבל, יש לו עצב על דבר אחד ושמחה על
הדבר השני... רגשות מעורבים...

בעצם בשורש רגש השמחה - זה האושר.. אני מאושר כשטוב לי...
והאושר של האדם הוא תמידי, למעט במקרים של ניסיון...
וקושי... והתמודדות... אז האושר נפגם... אדם במצב סטטי הוא
מאושר... טוב לו... נעים לו... כשהוא מתחיל לחפש חסרונות, הוא
פוגם באושר, ונכנס הרגש של הצער... כשאדם מחתן ילד הוא
מאושר... כשאדם נולד לו ילד הוא מאושר... הוא מוצף באושר...
הוא בעצם שמח... אם אדם יעשה השוואה מה יש לו לעומת מה
שהוא רוצה, בסך הכל הוא צריך להיות מאושר... אתה חי? נושם...
יש לך חוש טעם וריח... יפה... אתה מאושר... כשמתחיל להיות חסר
לך אז האושר נפגם... התוצאה של אושר היא שמחה...

העולם כולו רודף ומחפש את האושר הנעלם... הנכסף... כולם
מחפשים ושואפים לאושר.. אך עדיין עד לרגע זה האנושות לא
מצאה את האושר... כי דווקא החיפוש וההשתוקקות לחסר, הוא
יוצר - אין אושר... אושר יש למי ששמח במה שיש לו... לאו דווקא
שהוא מסתפק במועט, אלא מאושר במה שיש לו, זה יוצר שמחה,

זהו רגש השמחה... רגע מזוקק של שמחה, הוא רגע מזוקק של אושר..
ההנאה ממה שיש לי היא אושר והיא רגש השמחה.. אומרת הגמרא,
שנתע שהשמחה היא קיימת אצלנו כל השנה... היא קיימת... אך
בחודש אב תמעט בו ובחודש אדר תרבה בו...

איך יוצרים ריבוי שמחה?

בשו"ע בהלכות ט' באב בהלכה שממעטין בשמחה כתוב (סימן תקנא סעיף
ב) **מֵרֵאשׁ חֲדָשׁ עַד הַתְּעֵנִית מִמַּעֲטִים בְּמִשְׁאֵא וּמִתָּן וּבְבִנְיָן שֶׁל שְׂמֵחָה,**
כְּגוֹן בֵּית חֲתָנוּת לְבָנוֹ אוֹ בְּנִיָּן שֶׁל צִיּוֹר וְכִיּוֹר, וּבְנִטְיָעָה שֶׁל שְׂמֵחָה,
כְּגוֹן אַבְרָהָם שֶׁל מְלָכִים שְׂנוּטְעִים לְצַל לְהַסְתוּפָּה בְּצִלוֹ אוֹ מִיְּנֵי הַדָּס
וּמִיְּנֵי אֱהָלִים; וְאֵין נוֹשְׂאִים נְשִׁים וְאֵין עוֹשִׂין סְעֻדַת אַרְוִסִין וכו'.

הדברים הללו הם בחינה של מיעוט שמחה... מה יש בדברים האלו?
למה הם גורמים למיעוט שמחה...

אומר הרב פינקוס זצ"ל ההתחדשות היא זו שיוצרת שמחה.. המילוי
שההתחדשות ממלאה אותי היא יוצרת שמחה.. ואם בחודש אב צריך
למעט בזה לא להתחדש ולא לחדש... אז ממילא בחודש אדר עלינו
להרבות בהתחדשות.. עלינו לעשות פעולות של התחדשות שזוהי
סגולת החודש הזה, כי הרי חודש אדר היה אמור להיות לאבל ונגזרה
הגזירה על כלל ישראל לאבדם.. ובלי החידוש העצום של 'זנהפוך הוא'
שהקב"ה עשה... רח"ל הרי הייתה כליה על כנסת ישראל.. זה הכוח
של חודש אדר.. להתחדש... למצוא את נקודות האושר... למצא את
הסיפוק שלנו מעצמינו, זהו המרבין בשמחה..

וכמו שמצאנו אין שמחה אלא בבשר ויין - המילוי שאדם אוכל בשר
ושותה יין מביאו לידי שמחה... הוא שבע... ויין ישמח לבב אנוש - היין
כששותים ממנו בצורה סבירה, הוא מוריד ומסיר את המעכבים של
השמחה, הוא משכח את הצרות והקשיים, ואז השמחה הטבעית
פורצת מהאדם.. לעומת האדם המשתכר, שאז יוצאים ממנו הסודות
שלו... לפעמים רואים שיכור שכולו שבור ומרוסק.. לפעמים נתקלים
בשיכור אלים... זה הסוד שיצא ממנו... אבל היין הוא משמח... כי הוא
מסיר את החסמים שלנו לשמחה, ומה הם החסמים הרצון והצורך
לחפש את מה שאין לי... את השאיפה למצוא ולהשיג עוד... בברכת
שבע ברכות מברכים שהשמחה במעונו? מדוע? כי השמחה
מההתחדשות של בית יהודי שנבנה, היא היא נקודת השמחה...

הרי לנו, כי משנכנס אדר מרבין בשמחה, מכיוון שהשמחה היא קיימת
אצל כל אחד מאתנו, כי האדם בטבעו הרי הוא מאושר... ורק
השתרבבו עליו מעמסת החיים... אם כן משנכנס אדר, הרי האדם
מתבקש למצא את נקודת ההתחדשות שלו... למצוא את נקודת
האושר שלו... וע"י זה להרבות בשמחה... ומשמחת חודש זה נתמלא
כולנו לכל ימות השנה...